

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
Географічний факультет
Кафедра географії України та регіоналістики

«Розвиток і просторова організація рекреаційної сфери Боянської територіальної громади»

Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти -перший (бакалаврський)

Виконала:

Студентка 4 курсу, 402 група

Спеціальність «Географія 106»

ОП «Регіональний розвиток і просторове
планування»

Бота Анастасія

Керівник:

к.геогр.н. Джаман Ярослав Васильович

Чернівці-2024

АНОТАЦІЯ

В даній роботі представлено планування рекреаційної сфери територіальних громад та організаційні елементи та методи управління рекреаційною системою. Вказано про фактори формування об'єктів рекреаційної сфери на території Боянської територіальної громади .

Крім цього було проаналізовано функціонально-управлінська структура рекреаційної сфери Боянської територіальної громади та майбутнє розвитку рекреаційної сфери Боянської територіальної громади.

Ключові слова: Рекреаційна сфера, рекреація, Боянська територіальна громада

ABSTRACT

This work presents the planning of the recreational sphere of territorial communities and the organizational elements and methods of managing the recreation system. Factors in the formation of recreational facilities on the territory of the Boyan Territorial Community are indicated.

In addition, the functional and management structure of the recreational sphere of the Boyan territorial community and the future development of the recreational sphere of the Boyan territorial community were analyzed.

Key words: Recreational sphere, recreation, Boyan territorial community

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання власних задум, результатів а також текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ А.Ф.Бота

Зміст

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I: НАУКОВІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА ЇХ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ.....	6
1.1. Територіальна громада як суб'єкт розвитку туристично-рекреаційної сфери: концептуалізація понять	6
1.2. Наукові основи класифікації територіально-рекреаційних комплексів.....	8
1.3. Сучасні підходи до управління економічним розвитком територіальних громад.....	11
1.4. Територіальна громада Боянська Чернівецької області.....	12
РОЗДІЛ II: ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ БОЯНСЬКОЇ ТГ (ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ).....	15
2.1. Суспільно-географічне положення Боянської територіальної громади Чернівецької області.....	15
2.2. Історія села Бояни.....	17
2.3. Коротка характеристика соціально-економічного розвитку області.....	19
2.4. Природні умови і ресурси території Боянської ТГ.....	22
2.5. Аналіз стану туристично-рекреаційної інфраструктури в територіальних громадах – туристичних дестинаціях.....	29
2.6. Підвищення конкурентоспроможності регіону шляхом сталого розвитку сільського господарства.....	31
2.7. Розвиток туризму та рекреації.....	34
2.8. Створення сприятливих умов для розвитку культури, туризму, молодіжної політики та спорту.....	39
РОЗДІЛ III: СТРУКТУРА І ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ БОЯНСЬКОЇ ТГ.....	42
3.1. Компонентна (галузева) структура рекреаційної сфери Боянської ТГ.....	42

3.2. Елементи територіальної структури рекреаційної сфери Боянської ТГ.....	49
3.3. Підвищення конкурентоспроможності Боянської ТГ шляхом розвитку рекреаційної сфери.....	51
Висновки.....	55
Список використаних джерел.....	57

ВСТУП

Актуальність. Зміни, що відбулися під час реформування місцевого самоврядування в Україні, значно зміцнили економічну основу розвитку місцевих громад. У той же час відбувся перерозподіл влади між низовим, районним та державним рівнями в системі надання державних послуг. Тобто територіальні громади в сучасних умовах мають підвищену відповідальність за розвиток своїх територій, ефективне використання людського, економічного та природно-ресурсного потенціалу, перетворення громад на активних гравців національної економічної системи.

Питання забезпечення економічного зростання регіональних громад – міст, селищ та сіл – стає все більш актуальним для сучасної України та стає пріоритетним у новій регіональній політиці [9]. Нове бачення вирішення питань регіонального розвитку потребує посилення ролі органів місцевого самоврядування у стратегічному плануванні та розвитку, що відповідає принципу децентралізації.

Планування території, підвищення конкурентоспроможності регіону, розвиток гірського потенціалу та людського капіталу, створення комфортних та безпечних умов життя – цілі стратегії. Стратегія побудована так, що її реалізація вплине на формування поточних проектів регіонального розвитку, а також на діяльність в регіоні приблизно до 2027 року. Результатом реалізації цієї стратегії буде комплекс завдань, які на основі розуміння поточної ситуації та рівня розвитку регіону забезпечать реалізацію стратегічного бачення сталого розвитку та нового рівня життя в умовах якості. Прийняття стратегії має стати основою для створення основи для комплексного стратегічного плану в регіоні, тобто: узгодження регіонального плану з перспективами розвитку, викладеними в стратегії. Централізація та належна координація національного та місцевих бюджетів, фондів міжнародної технічної допомоги та наявних фінансових

ресурсів суб'єктів господарювання забезпечить досягнення визначених стратегією цілей та планів реалізації [11].

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методологічних засад та удосконалення організаційно-економічного інструментарію розвитку туристично-рекреаційної сфери в економіці територіальної громади Боянської територіальної громади (Чернівецької області).

Для досягнення мети в дисертації поставлені і вирішені такі **завдання**:

- проаналізувати концептуальні підходи до дослідження економічного розвитку територіальних громад, систематизувати чинники та з'ясувати закономірності;
- окреслити сучасні підходи до управління економічним розвитком територіальних громад;
- обґрунтувати роль туристично-рекреаційної сфери в системі соціально-економічного розвитку громади;

Об'єкт дослідження - рекреаційна сфера Боянської територіальної громади.

Предмет – умови та перспективи територіального планування рекреаційної сфери Боянської територіальної громади.

Методологічна основа та методи дослідження. Для проведення дослідження нами було використано результати досліджень в галузі рекреації *таких вчених* як М.Барна, Ж.Бучко, О.Король та праці фахівців з територіального планування та регіонального розвитку М.Мамонова, В.Куйбіда та інші. Серед *методів* якими були викорисстані варто виділити наступні: літературний, історичний, аналізу та синтезу, математичний,

Обсяг і структура роботи. Робота містить вступ, два розділи з підрозділами, висновки та список використаних джерел.

РОЗДІЛ І.
НАУКОВІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА ЇХ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ
СФЕРИ

1.1. Територіальна громада як суб'єкт розвитку туристично-рекреаційної сфери: концептуалізація понять

Вчені в країні та за кордоном визначають поняття «територіальна громада» та погоджуються, що його основними характеристиками є: територіальність, наявність житлових громад та правосуб'єктність. Територіальність визначається тим, чи має територіальна громада чіткі територіальні межі та територіальний простір, на якому проживає громада.

Як зазначалося раніше, громади історично сформували житлові кордони. Термін «громада» зазвичай визначається як група жителів, які проживають на певній території, але підкреслюється, що людський, економічний та природний потенціал та потенціал розвитку доступні для особливо важливих соціально-економічних субрегіонів або процесів реалізації політики [12].

Мешканці територіальної громади – це група людей, які проживають або працюють у межах територіального простору громади та мають спільну культуру та/або спільні інтереси. Не менш важливою ознакою територіальної громади є її правосуб'єктність, особливо в організації систем місцевого самоврядування та органів державної влади. Територіальна громада має право здійснювати право місцевого самоврядування, тобто територіальну громаду можна вважати основним органом місцевого самоврядування. Це не просто суспільство термоядерного синтезу, а дієздатна організація, яка є політично, економічно та соціально активною, має необхідну фінансову та економічну підтримку та відповідає за розвиток своєї території. Крім людського потенціалу, важливу роль у забезпеченні спроможності громади відіграє розвиток технологічної інфраструктури, природних, організаційних та інституційних ресурсів, економічного потенціалу громад. Основна мета – покращити здатність оцінювати варіанти політики та впроваджувати підходи до програми розвитку на основі розуміння екологічного потенціалу та кордонів. Водночас підкреслюється здатність місцевих громад досягати позитивних змін у плані покращення якості

життя, підвищення соціальної мобільності, покращення умов життя та довкілля шляхом ефективного використання наявного потенціалу.

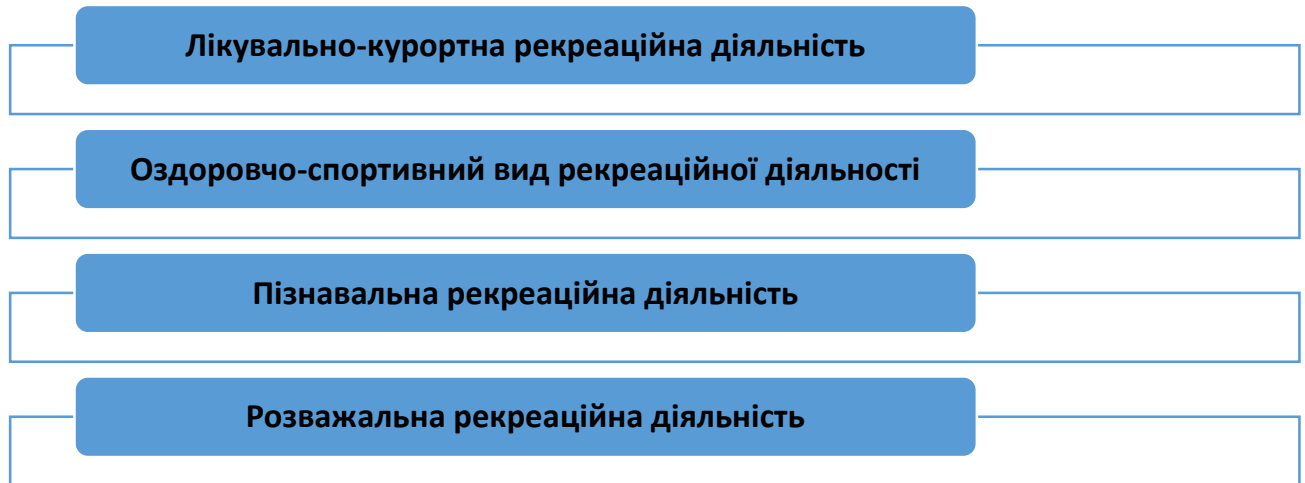

Рис.1.1 Складові рекреаційної сфери

До рекреаційної сфери громади ми віднесемо усі заклади та місця де мешканці та гості громади можуть задовільнити потреби у цивілізованому та зручному відпочинку, який гарантуватиме відновлення фізичних, духовних й нервово-психічних сил. Тобто до рекреаційної сфери належать усі заклади які надаватимуть рекреаційні послуги.

1.2. Наукові основи класифікації територіально-рекреаційних комплексів

Серед дослідників, що займались розробкою концепцій та класифікацій територіально-рекреаційних систем та територіаль-рекреаційних комплексів, як

базовим складником ТРС варто відмітити: В.С. Преображенського (Концепція територіальних рекреаційних систем), Д. Ніколаєнка (Концепція соціокультурних середовищ) та Р. Бутлера (Концепція життєвого циклу територіальних рекреаційних систем) [23]. Дослідженням теоретичних основ процесів формування, структури та розвитку територіальних рекреаційних систем займалися: Кифяк В.Ф., присвятив роботи аналізу вихідних умов формування і класифікації територіально--рекреаційних систем, Ван Ціншен та О.Г. Топчієв досліджували теоретичні та методологічні аспекти формування рекреаційних систем.

Територіально-рекреаційний комплекс є складовою частиною територіально-рекреаційної системи. Вперше ідею про рекреаційну систему як об'єктивне й соціальне за своєю суттю формування запропоновано В. С. Преображенським.

У системі народного господарства рекреаційна система являє собою одну з підсистем, що виступає як цілісна одиниця, і має певний набір суспільно необхідних функцій. Отже, рекреаційна система виступає як рівнозначна системам матеріального виробництва (промислова, сільськогосподарська, транспортна) і системам невиробничої сфери. Та зазвичай рекреаційні системи мають територіальний характер, що визначається географічною вибірковістю рекреаційних занять та просторовою нерівномірністю розповсюдження природних комплексів.

Об'єктом дослідження ТРС є територіально-рекреаційний комплекс (ТРК) або територіально- туристський комплекс (ТТК).

Територіально-рекреаційний комплекс – це форма територіальної організації, яка складається з таких компонентів як: природно-рекреаційні ресурси, заклади розміщення та харчування, транспортна інфраструктура, підприємства виробничої та невиробничої сфери, що об'єднані тісними виробничими й економічними зв'язками, спільним використанням

географічного положення, природних і економічних ресурсів території, яку цей комплекс займає, метою функціонування та розвитку територіально-рекреаційних комплексів є надання якісних рекреаційних послуг. Ефективне функціонування рекреаційних комплексів можливе лише за умови достатнього забезпечення рекреаційними ресурсами, матеріально-технічною базою та дієвого механізму їх створення та функціонування.

Передумови створення рекреаційних комплексів повинні бути визначені в ході оцінки рекреаційного потенціалу території (рис.1.2).

Територіально-рекреаційні комплекси можуть бути різного масштабу, починаючи від окремої турбази, санаторію, кемпінгу і закінчуючи окремими регіонами і навіть державами.

Важливим завданням формування та функціонування ТРК є класифікація структури, в якій виділяють три основних підрозділи: функціонально-галузевий, територіальний та організаційно-управлінський.

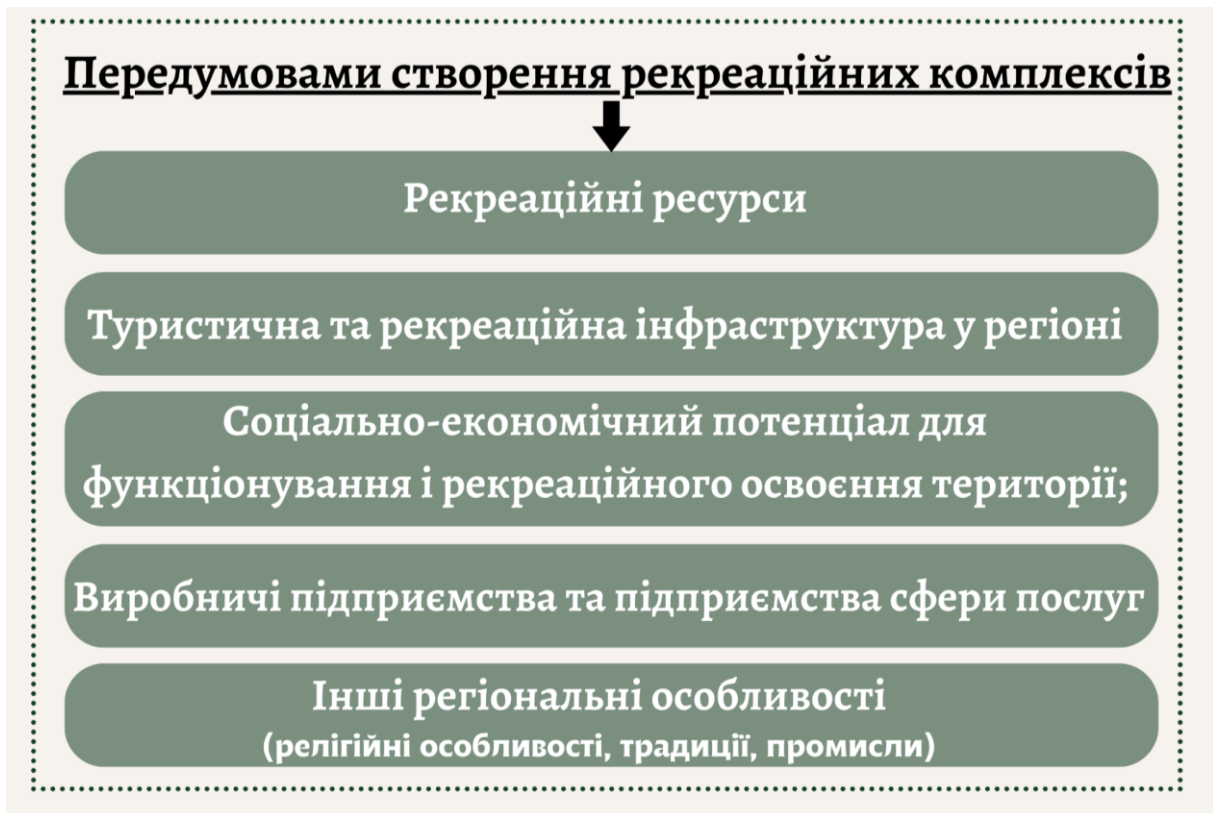

Рис.1.2 Передумови створення рекреаційних комплексів

В. С. Преображенський наголошував, що кожна територіально-рекреаційна система є комплексно керованою і частково самокерованою системою із демо-екологічними ознаками, що складаються з взаємопов'язаних підсистем: природні і культурні ресурси, інженерні споруди, сервіс персоналу, управління та влада, функціональна та територіальна цілісність. Кожна із підсистем виконує свої функції і має специфічні характеристики, а також свій управлінський персонал, що займається координаційною діяльністю, забезпеченням злагоджене функціонування системи в цілому. У свою чергу, є фактори, які впливають на потреби окремих осіб, груп людей або суспільства в цілому: природні, демографічні, психологічні, медичні та біологічні та інші. Слід підкреслити, що територіальні рекреаційні системи мають обмеженість функціональної спрямованості, адже

вони були розроблені тільки для оцінки функціонування курортно-оздоровчої діяльності.

1.3. Сучасні підходи до управління економічним розвитком територіальних громад

Зміни, що відбулися під час реформування місцевого самоврядування в Україні (з 2015 року), значно зміцнили економічну основу розвитку регіональних громад. У той же час відбувся перерозподіл влади між низовим, районним та державним рівнями в системі надання державних послуг. Тобто економічний розвиток територіальних громад за сучасних умов, ефективне використання людських, економічних та природних ресурсів, перетворює громаду на активну, а іноді навіть глобальну, негативну [13] більше обов'язків.

Різні географічні спільноти мають різні вихідні ресурси, які значною мірою визначають їхні майбутні можливості. Узагальнюючи досвід Європи та України, важливо визначити роль природно-ресурсного потенціалу у розвитку територіальних громад. По-перше, вони є просторовою основою розташування громади та її функції. По-друге, природні ресурси є фактором, який переважно впливає на економічний стан громади та деталі її виробництва (незважаючи на тенденцію до постіндустріальної економіки). Наприклад, якщо є великі ліси, озера чи запаси будівельної сировини, логічно розвивати діяльність, пов'язану з цими ресурсами (лісове господарство, туризм, аквакультура, переробні підприємства тощо). Зокрема, інформаційна економіка та нові ринкові інструменти можуть компенсувати дефіцит природних ресурсів. По-третє, природні ресурси – це концентрація підприємницької діяльності. Очевидно, що це відіграє важливу роль у розвитку підприємницької діяльності. Залучення інвесторів у громади через успішні природоресурсні програми залучить інші комерційні проекти. Вплив складності виникає, коли відповідні види діяльності

підсилюють місцевий розвиток. Ці проекти часто є місцевими, але вони забезпечують зайнятість та створюють можливості для поповнення місцевих бюджетів.

Основним стратегічним ресурсом територіальної громади є людський потенціал. Його розвиток має вирішальний вплив на ефективність фінансово-економічного потенціалу громади, а також на можливості соціально-економічного розвитку громади в поточний період, а головне, на її стратегічні перспективи [14].

1.4. Територіальна громада Боянська Чернівецької області

Боянську сільську об'єднану територіальну громаду (Боянський сільський комітет) утворено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 р. № 729-р. До складу громади входять села Бояни, Припруття, Гай, Боянівка.

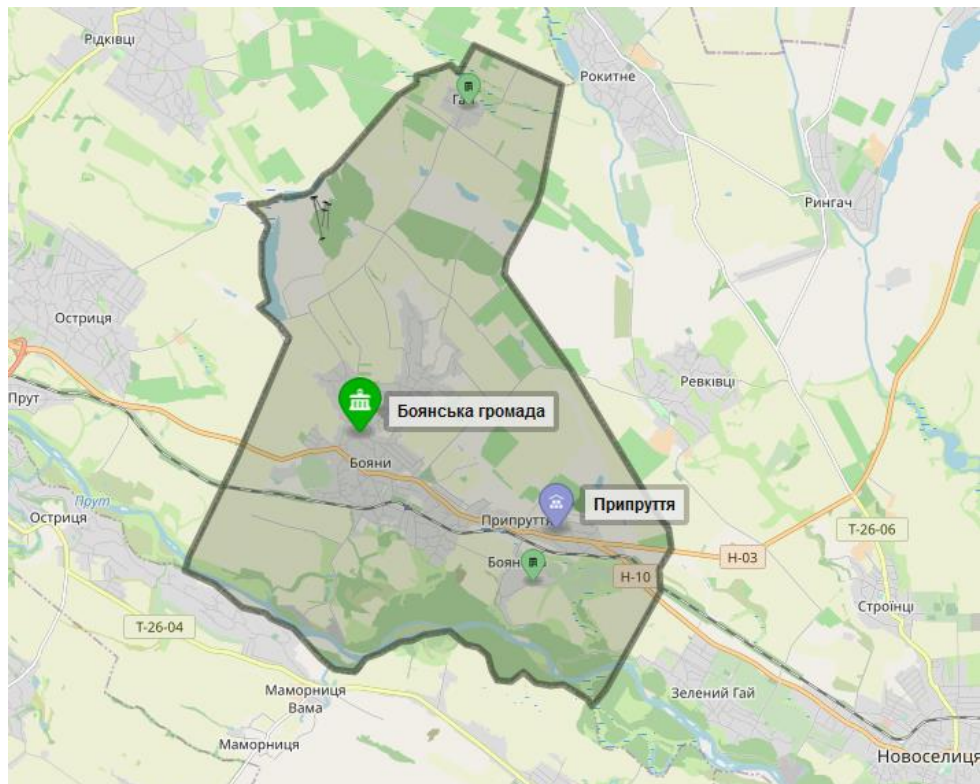

Рис. 1.2 Територія Боянської ТГ

Станом на 1 січня 2022 року в ТГ проживало понад 7225 осіб. У окрої поселень розподіл населення розподілилися наступним чином (див рис 1.3)

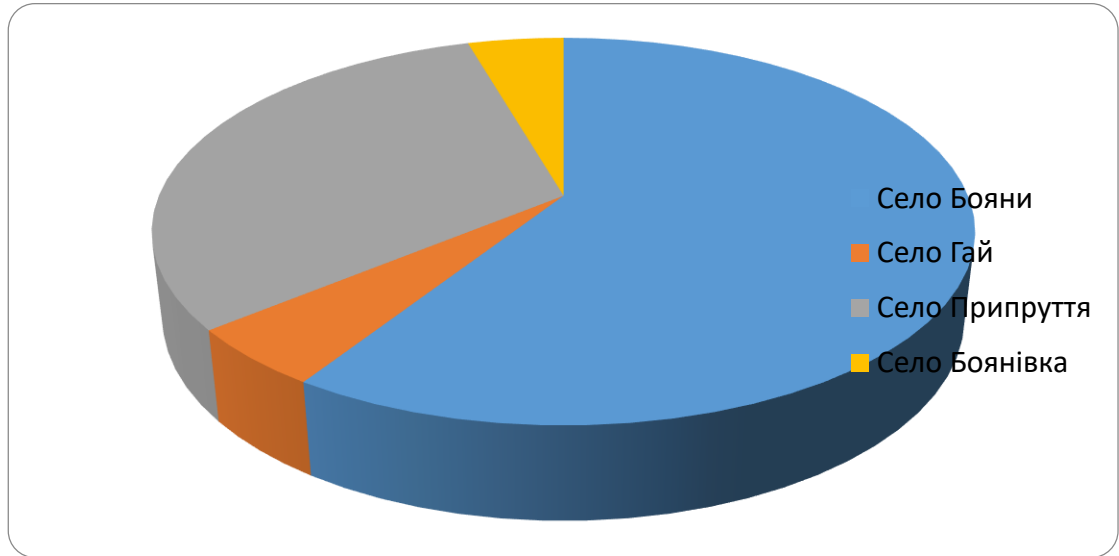

Рис. 1.3 Населення Боянської ТГ

Щодо густоти населення – то воно розмістилося по території громади із показником густоти 116 осіб на квадратний кілометр.

Село Бояни, адміністративний центр Об'єднаної сільської громади, розташоване на лівому березі річки Прут, за 12 км від Новосибірська, на висоті близько 100 метрів над рівнем моря. 158 метрів над рівнем моря. Через село проходить залізниця Чернівці-Ларга (станція Бояни та дорога з твердим покриттям Чернівці-Новоселиця). Вперше село з'явилося в грамотах Стефаниці, в провінції Молдови, 4 лютого 1523 року та в грамотах Рареса 1528 року, але Боян існував як село задовго до цього, згідно з документами молд. лорди. 3 квітня 1560 року магістр Олександра Лепушняна видав указ про поділ села Бояни між нащадками братів Стирча. Село поділено на три частини: верхню (нині мис

Гліниця), середню частину (Хуків) і нижню частину (нині місце розташування села).

Протягом наступних сто років середня та нижня частини села кілька разів розпродавались, передавалися з покоління в покоління [15]. Повноваження нової ради, представників та восьмого сільського голови починаються з 11 листопада 2020 року. Було обрано 22 представника. Територія громади поділяється на пресвітерій: Припрудський старостинський районний №1 виконавчий комітет Боянського сільського комітету Чернівецького району Чернівецької області - с. Прприття, керівник - Шугані Дмитро Георгійович.

Основним бюджетним надходженням бюджету Боянської ТГ є місцеві податки та збори (56%), податок на прибуток, податок на прибуток, податок на додану вартість на ринковій основі, до якого входить податок на доходи фізичних осіб (44%). У структурі видатків найбільшу частку займають функціональні витрати на сфери «освіта», «державне управління», «сільське будівництво». 3 школи та 1 загальноосвітня школа обслуговують освітні потреби населення ТГ.

РОЗДІЛ II.

ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ БОЯНСЬКОЇ ТГ (ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ)

2.1. Суспільно-географічне положення Боянської територіальної громади Чернівецької області

Суспільно-географічне положення характеризує співвідношення об'єкта дослідження до інших об'єктів, які розміщені поза територіальними межами об'єкта, але безпосередньо, впливають його функціонування та розвиток. Боянська територіальна громада має вигідне суспільно-географічне положення, тому що вона розташована близько до обласного центру (м.Чернівці), відстань від сіл громади до Чернівців коливається у межах 14-22 км. Завдяки зручному розташуванню, жителі громади мають змогу користуватися інфраструктурою міста, їздити на роботу, навчання та за власними потребами, не витрачаючи багато ресурсів та часу на дорогу. Пряме сполучення з обласним центром автомобільним транспортом (17 км), залізничним транспортом 19 км.

Вартість квитка на автобус за маршрутом Припруття-Чернівці в середньому коштує 30 гривень.

Для об'єктивного дослідження суспільно-географічного положення розглянемо три радіуси віддаленості Боянської ТГ по відношенню до інших територій(рис 2.1).

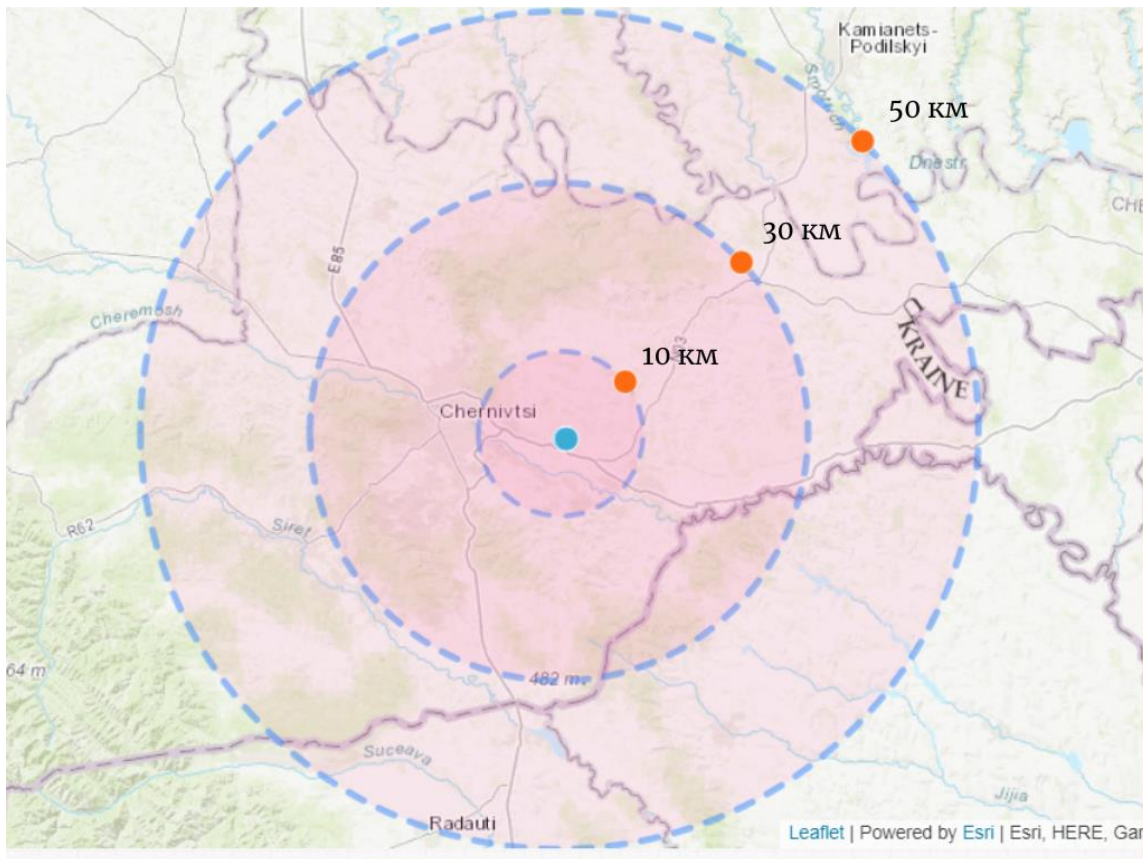

Рис.2.1 Радіуси суспільно-географічного положення Боянської ТГ по відношенню до інших територіальних об'єктів

Перший рівень віддаленості із радіусом 10 км від центру села Бояни, який є центром Боянської ТГ, характеризується розташуванням територій громади та межуванням із сусідніми громадами.

Другий радіус віддаленості (30 км) перш за все включає всі райони обласного центру (с.Чернівці), також він охоплює більшу кількість територіальних громад, займаючи майже половину всієї Чернівецької області. Також для даного радіусу віддаленості характерним є наявність кордону із Румунією та охоплення частини територій Румунії.

Третій радіус віддаленості (50 км) характеризується межування із сусідніми областями, такими як: Івано-Франківська, Хмельницька, Тернопільська. Також по даному радіусу є межування сусідніми країнами: Румунія та Молдова.

2.2. Історія села Бояни

Бояни вперше згадуються в грамотах Штефаніци в Молдавському воєводстві 4 лютого 1523 р, але за документами молдавських панів Бояни існували як село задовго до цього. На той час село коштувало близько 1500 злотих. З кінця 14 століття власником села був Тебух чел Бетрін (Старий), у якого було двоє дітей, які жили за часів правління Олександра чел Буна (Доброго), який видав акт, що підтверджує право власності.

У 1702 році село Бояни перейшло у власність молодого Іона Некульче (1672-1745) - молдавського літописця, державного і військового діяча, серед інших він успадкував від матері Катерини Кантакузіно шість сіл. У 1735-1739 рр. під час російсько-турецької війни через Бояни пройшла російська царська армія, яка в запеклих боях з татарами знищила і знищила село. 14 жовтня 1766 року Господарський акт дозволив Іллі Некурче подарувати село Бояни своєму племіннику Василю.

31 серпня 1774 р. австрійські війська зайняли Чернівці, а потім міста Сірет і Сучава. 7 травня 1775 року область була офіційно анексована Австрією. Боян Некурче також увійшов на територію, на яку вторглися війська австрійського генерала Габріеля фон Сплєні, першого полководця Буковини. Після 1774 року Бояні поступово стає торговим кордоном. У 1775 році австрійська влада заснувала тут митно-карантинний пост, а згодом — Буковинський та Подільський митні пости. Наприкінці 18 століття село стало одним із найбільших на Буковині. У 1780 році тут проживало 429 сімей. У селі була церква і чотири священики. У селі 5 млинів, корчма, 2 корчми та виноробня. Ринок дуже важливий для розвитку села. Проводився раз на тиждень у 1817 році і один раз з 1818 року (6 разів на рік). Окрім місцевих бізнесменів, на ярмарок приїхали також бізнесмени з Галичини, Бессарабії та Молдови. Усе це належить поміщику Василю Некульче. Після приходу австрійців він не залишився в

Кордені або, як багато інших бояр з маєтками на Буковині, продовжував жити в Молдові.

З 1792 по 1799 кілька разів орендував село. Грамотних у селі майже не було. Мешканці не підписувалися, а хрестиком позначали документи того часу. Школа тут відкрилася лише в 1820 році [17]. У списку вказівок буковинських бояр і шляхтичів та їхніх маєтків, складеному Галицькою Буковинською губернською радою в 1802 році, знаходимо, що Василя Некульче зветь село Бояна. Тоді село було продано хлопцям Стефановичу та Скехде. Боян був у власності румунських бояр з роду Некулче, скільки часу (майже 300 років) селяни жили мирним і мирним життям, обробляючи землю і зберігаючи свої традиції. У середині 19 століття село перейшло у власність євреїв Готліба та поляка Стефановича. Скінчилося мирне життя жителів села. Між хліборобами та землевласниками за землю виникали конфлікти. У період капіталізму економічний розвиток села дещо відновився. Розширенню торговельних зв'язків сприяло розташування кордонів села та будівництво залізниці Чернівці-Нова Селеція, яка проходила через село в 1884 році. Наприкінці XIX — на початку XX ст. вільні мистецтва були включені до категорії торгових міст. У міру розвитку торгівлі розвивалася і промисловість. Окрім ще діючого заводу та пивоварні, розпочав роботу також завод мінеральних добрив.

Відновлення економіки супроводжується зростанням населення. Якщо в 1857 році тут проживало 4656 осіб, то в 1900-6697. За часів австрійського панування Бояна, колись відома як Мареле Боян, стала торговим містом, як бачимо з карт і деяких листів історика Іона Ністора. Спочатку в місті жили лише румуни, що приваблювало поляків, українців та євреїв. Представники цих народів постійно оселилися в Боянах. Місто зростало й зростало, у 1910 році його населення становило 7340 осіб. У 1889 році до Канади іммігрували з села 124 особи, в 1900 році - 58, а в 1913 році - 208. Австрійська влада змушена була визнати, що причиною масової міграції були економічні труднощі фермерів,

безробіття та низька заробітна плата. У 1914 році під Новосибірськом вздовж річки Рокітене на кордоні двох імперій відбувся перший конфлікт між царськими та австро-угорськими військами. Через кілька днів розпочалися кровопролитні бої на лінії Бояні — Магара — Ларанча [Рідківці] — Топорівка з великими втратами з австрійського боку. 23 серпня 1914 року росіяни вступили в село. Вони одразу розбіглися по селу, знищивши 84 магазини, пограбувавши товари, кинувши речі, які не могли взяти на дорогу, та спаливши велику кількість будинків. У листопаді 1918 року тут проживало 4603 особи, або 61,7% довоєнного населення. На початку 1940 року в селі було 3 церкви та 12 корчмів.

Згідно з Указом Президії Верховної Ради СРСР від 7 серпня 1940 року 22 червня 1941 року утворена Чернівецька область, у тому числі Чернівецький та Хотинський повіти, а саме село Бояни. 4 липня був відданий наказ залишити Чернівці, а 5 липня радянські війська вийшли з Придністров'я. Того ж дня село Бояни знову увійшло до складу Румунії. 28 березня 1944 року танки увійшли в з півночі. Відповідно до договору про перемир'я між Радянським Союзом і Румунією від 12 вересня 1944 року територія Чернівецької області була визнана частиною Радянського Союзу. Кордон було підтверджено, коли його було встановлено 28 червня 1940 р. [18].

2.3. Коротка характеристика соціально-економічного розвитку області

Клімат Чернівецької області зумовлений її помірною широтою, під впливом Карпатської системи та протяжністю території із заходу на схід. Загалом клімат тут м'який і вологий, але небезпечний рельєф зумовлює певні відмінності клімату в різних регіонах. На сході він континентальний, а в горах і передгір'ях посилюється прохолодним і коротким літом. В області налічується 145 родовищ 17 видів корисних копалин. Всього в розробці знаходиться 40

родовищ, або 27,6%. Мінерально-сировинна база області на 80,0% складається із сировини для виробництва будівельних матеріалів, 4,8% паливно-енергетичних корисних копалин (природний газ, газовий конденсат), 1,4% гірничо-хімічних корисних копалин, 13,1% прісної води та мінеральної води. У районі розташовано 8 родовищ вуглеводнів, у тому числі: 1-нафта, 6-газ, 1-конденсатний газ[19].

Лопушнянське родовище має запаси видобутку нафти 3,117 млн тонн (2,76% запасів України). Гірничо-хімічні корисні копалини на цій території представлені 2 родовищами вапняків для вапняно-кислих ґрунтів. В межах області розташовано 116 родовищ корисних копалин для будівництва, з них 30 або 25,9% знаходяться в розробці. В області є 5 родовищ гіпсу та ангідриду із загальними запасами 58,3 млн. тонн (11,91% запасів України). Баланс запасів включає 2 родовища вапняку (1,21% запасів України) для спалювання вапна, 1 з яких знаходиться в розробці.

На території області розташовані Нижньошебітські родовища вогнетривкої глини, Митківське – скляної сировини, Сторожинецьке – керамзитової сировини та Красноільське – облицювального каменю, які також не розробляються. На цій ділянці є 4 розсипні шахти та 13 гравійних сумішей. Будівельний камінь на цій території представлений 5 нерозробленими родовищами. Пиляний камінь представлений 4 родовищами. Сировина для цегли та черепиці зосереджена на 79 родовищах.

Прісні та мінералізовані води в районі представлені 19 родовищами, з яких 8 розробляються, із загальними запасами 1,714 млн та 622 тис. кубометрів на добу відповідно. Річкова мережа області належить до басейнів трьох річок Прут, Сірет та Придністров'я, на які припадає відповідно 49,2%, 25,5% та 25,3% її території [20].

Річки Придністровського басейну представлені невеликими руслами, чисельність і довжина яких становлять 4,5% і 10% від загального показника

регіону відповідно. Густота річкової мережі в районі становить 1,11 км/км², в тому числі басейну Пруту – 1,32 км/км², Сірету – 1,34 км/км², Придністров'я – 0,46 км/км², Сучави – 1,66 км/км². Природні ресурси Загальна площа лісів області — 259,7 тис. га, лісовий фонд — 62,9 млн куб. Річний приріст деревини перевищує 1 млн. м³, або 4,2 м³ на 1 га лісової площі. В Україні рівень лісистості становить 15,6%, а площа лісів на душу населення становить 0,18 га. У Карпатах ці показники значно вищі, особливо в Чернівецькій області, де на душу населення площа лісів становить 0,26 га, Лісистість становить 29,2%. гори. Чернівецька область входить до складу Карпатського регіону, до складу якого входять ще 3 адміністративні області – Закарпатська, Івано-Франківська та Львівська. У Карпатах 715 населених пунктів мають гірський статус, з них на Чернівецьку область припадає 64 або 9%. Це населені пункти Путильського району (51), 11 населених пунктів у Вижницькому районі та 2 – Сторожинецькому районі.

У гірських поселеннях проживає 42,5 тис. осіб, або 4,7% населення області. Загальна площа населених пунктів Чернівецької області з гірським статусом становить 1304,8 км², що становить 16,1% від загальної площі території [1].

Транспортна інфраструктура.

Нині Чернівецька область займає місце в транспортній системі України. З одного боку, стан кордону робить регіон потенційно привабливим транспортним коридором, а загалом він має добре налагоджене транспортне сполучення з Польщею, Румунією та Молдовою. З іншого боку, область знаходиться на периферії транспортних потоків національного рівня. Зокрема, міжнародні транспортні коридори Тернопіль-Чернівце-Полубне та Чернівце-Мамалега Балтійсько-Чорноморські міжнародні транспортні коридори (Ягодин-Кев'єр-Луцьк-Терно Бол – Хмельницький – Вінниця – Умань – Чорноморський порт) та міжнародна магістраль Е через -85, с. Тернопіль – Чернівці – Полубний з міжнародним транспортним коридором Збіг; автодороги національного

значення Н-03 «Житомир-Чернівці» та Н-10 «Стрий-Івано-Франківськ-Чернівці-Мамалига».

Транспортний комплекс району включає автомобільний, залізничний, авіаційний та електричний (тролейбус). Частка Чернівецької області в загальному автомобільному (автобусному) пасажиропотоку в Україні у 2018 році становила 1,7%. Відносно велику частку мають сусіди Чернівецької області, зокрема Львівська область має частку 6,5%, Івано-Франківська область – 3,5%, Хмельницька область – 3,4%, Тернопільська область – 2,4%. Експлуатаційна довжина залізниць загального користування області становить 413 кілометрів, що не змінилося з 2003 року. Щільність залізничних колій становить 51 кілометр на 1000 квадратних кілометрів, що є однією з найвищих в Україні.

2.4. Природні умови і ресурси території Боянської ТГ

Будь-який туристичний об'єкт формується завдяки певному ресурсу, тому для оцінки привабливості, розвитку та конкурентоспроможності туристичного місця потрібно оцінити туристичні ресурси та їх особливості, що впливають на загальну характеристику туристичного об'єкту.

Природні туристичні ресурси – це природні елементи, які приваблюють туристів до місця призначення. Ці ресурси включають геоморфологічні, кліматичні, гідрографічні, біогеографічні та охоронювану природну спадщину. Природні ресурси можна вважати найціннішими ресурсами для туристичного напрямку, адже вони надають чудові приклади поточних екологічних і біологічних еволюційних процесів, містять природні явища, які є рідкісними та надзвичайними, створюють середовища проживання для проживання тварини чи розповсюдження ареалів рослин, які є об'єктами виняткового біорізноманіття.

Фізико-географічні особливості та клімат є життєво важливими елементами туризму, що домінують над іншими факторами, маючи порівняльні переваги. Туризм і природне середовище - це два поняття, які стали тісно пов'язаними через зростання попиту серед туристів на відвідування природного середовища. Як важливий елемент туристичного продукту, основні ресурси та пам'ятки взаємно посилюють привабливість і конкурентоспроможність місця призначення, створюючи унікальність на переповненому глобальному туристичному ринку.

У південно-східній частині Чернівецької області, на лівому березі річки Прут, у лісостеповій зоні розташована Боянська територіальна громада, яка багата на лісові, водні та рекреаційні ресурси.

Сприятливі кліматичні умови також відіграють роль у формуванні рекреаційного потенціалу громади, серед особливостей, які характерні для територій громади є більш ранній початок весни, як для територій України вцілому, наближеність до Карпат сприяє формуванню південно-східних та східних вітрів, що переважають в атмосфері протягом року на висоті близько 500 метрів домінуючими стають західні вітри. Їхня швидкість у холодну пору року значно вища, ніж у теплу.

Головним водним ресурсом громади є річка Прут.

Прут - ліва притока річки Дунай. Його довжина 967 км (272 км – на території України), в межах Боянської ТГ протікає близько 10 км річки Прут. Для Пруту характерні весняні паводки, літні паводки, посилення зимового стоку внаслідок відлиг і дощів. З січня-лютого до початку березня на річці утворюється лід. Довжина маршруту від центра села Бояни до річки Прут складає близько 5 км (рис 2.2).

Рис.2.2 Довжина маршруту від центра села Бояни до річки Прут

Рельєф в межах громади рівнинний з незначною горбистістю, середня висота в межах села Бояни складає 158 м, с.Боянівка - 143 м, с.Гай -219 м, с.Припруття - 142 м(рис.2.3).

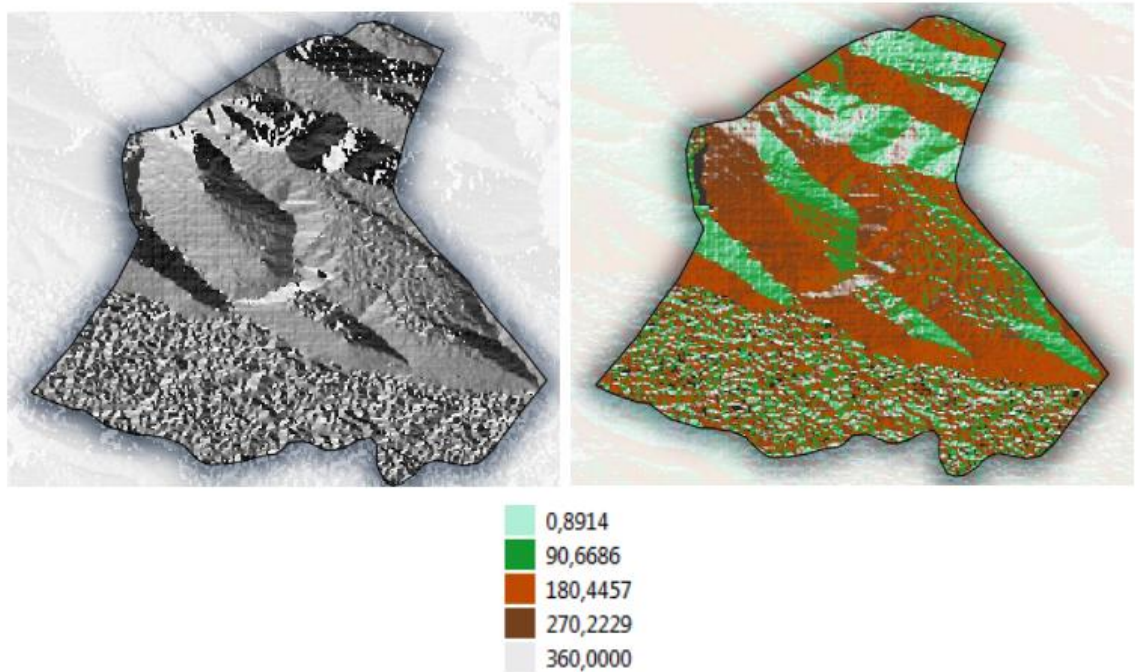

Рис. 2.3. Експозиція схилів території Боянської територіальної громади

Загальна площа земель територій Боянської ТГ займає 6061,7 га, із них: землі сільськогосподарського призначення 4903,18 га, землі житлової та громадської забудови 381,5 га, землі рекреаційного призначення 56,34 га, землі лісгосподарського призначення 399,42 га, землі водного фонду 166,76 га (рис.2.4).

Рис.2.4 Структура земельного фонду Боянської ТГ

Рослинний та тваринний світ різноманітний Боянської ТГ, завдяки унікальним природним умовам області, зважаючи на те, що ліси займають 6,8% території громади, вони відіграють важливу роль у формуванні біорізноманіття регіону, серед дерев найпоширенішими є: дуб, бук, ясен, граб, липа, сосна, ялиця, клен та інші. Також зустрічаються чагарникові рослини серед яких: бузина, жимолость, калина та горобина. Степова рослинність також налічує велике різноманіття, але часто можна зустріти такі рослини, як: тимофіївка, пирій, волошка, ромашка степова, зірочник, горіцвіт та інші.

Серед рослин, які занесені до Червоної книги на території громади зустрічаються такі, як: підсніжник білосніжний, пізньоцвіт осінній, шафран гейфелів, косарик черепитчасті, рябчик шаховий, лілія лісова, плодоріжка

блощична, плодоріжка селепова, плодоріжка болотна, булатка великоквіткова, булатка довголиста.

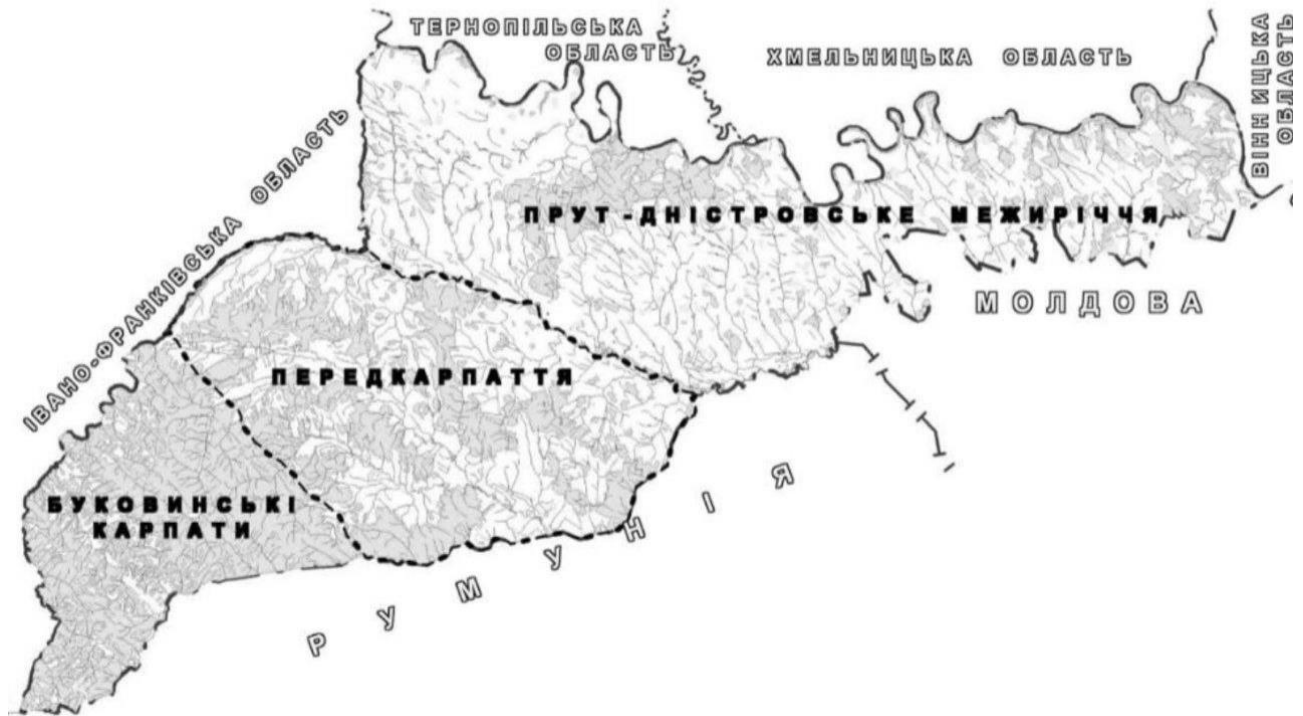

Рис.2.5 Природні райони Чернівецької області

Територіально Боянська громада знаходиться у природному районі Прут-Дністровське межиріччя (рис.2.5), мезокліматичні риси території відповідають широтно-зональним показникам атлантико-лісової кліматичної області помірного поясу. Циркуляційні особливості повітряних мас є головними причинами кліматичних відмінностей природного району в якому розташована громада. Зокрема, тут проявляється кліматотвірний вплив осіпозатропічного баричного максимуму, що простягається через середню частину басейну Дністра, та орографічних властивостей підстильної поверхні. Тут часто панують північні та східні вітри з континенту, з якими надходить порівняно мало атмосферної вологи, тому клімат східної частини межиріччя має виразні риси континентальності на тлі клімату решти території Чернівецької області. Загалом над територією Прут-Дністровського межиріччя панують переважно такі вітри

таких напрямків: північно-західні(32%), та південно-східні (12 %). У 8-10% зимового періоду спостерігається надходження арктичних повітряних мас, а в теплий період року у 12% можливе проникнення сухого тропічного повітря (з чим пов'язана спекотна погода), і у 7% - надходження морського тропічного повітря з південними циклонами.

Річна сума атмосферних опадів коливається в межах 550-600 мм, коефіцієнт зволоження - близько 2,4. Оподи приблизно порівну витрачаються на стік і випаровування, а отже, водний баланс - нейтральний. Гідротермічні умови сприятливі для розвитку степової та лісової рослинності, тому тут формується лісостеповий тип ландшафтів з переважанням опідзолених чорноземів та сірих ґрунтів, темно-сірих опідзолених лісових ґрунтів та чорноземно-лучних ґрунтів.

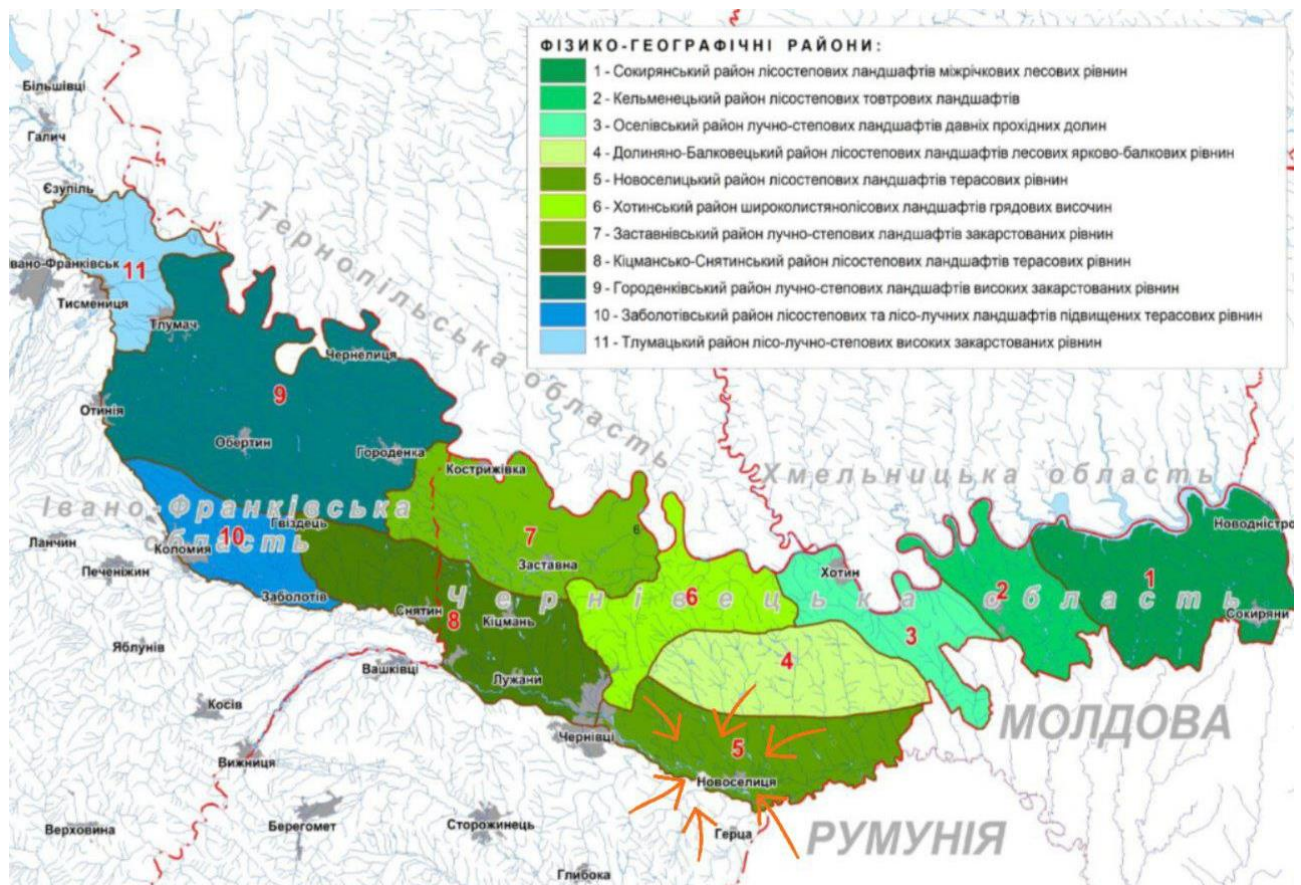

Рис.2.6 Фізико-географічні ландшафтні райони та місцезнаходження Боянської ТГ на карті

Новоселицький район лісостепових ландшафтів терасових рівнин (рис.2.6). Межі: на півночі і заході - схили Хотинської височини, на півдні – р. Прут. Це Новоселицька улоговина, алювіально-лесова рівнина, щільнорозчленована плоскодонними спадисто-схилувими долинами прутських приток. Висоти від 120 м н. р. м. в руслі річки і до 290 м н. р. м. на міжрічкових увалах. Ландшафтна структура на півночі вона починається смугою геокомплексів високих останців надвисоких терас Пруту. Ширшу смугу утворюють геокомплекси низьких терас. Біля сіл Мамалига і Стальнівці нанизько- і середньотерасових геокомплексах поширені карстові форми: западини, лійки, улоговини, печери (найбільші «Попелюшка» і «Буковинка»). Орні угіддя займають до 70 % площі, поселення 12 %, луки 10 %, ліси - лише 3 %. Ступінь господарського освоєння сягає 95 %. Найхарактернішою рисою рослинного покриву є наявність слабогогалофітних лучних комплексів[22].

2.5. Аналіз стану туристично-рекреаційної інфраструктури в територіальних громадах – туристичних дестинаціях

Оцінити розвиток туризму та дозвілля в місцевій громаді, визначити проблеми, пов'язані зі створенням сприятливого середовища в громаді для туристів і відпочиваючих, і виявити переваги (або бонуси), які туризм приносить місцевій громаді, в тому числі фінансово, можливо, якщо ми об'єднати місцеву громаду як ціле туристичне місце. Відповідно до загального тлумачення поняття «туристична дестинація» у науковій літературі, під «туристичною дестинацією» розуміють привабливі туристичні продукти та туристично-відпочинкову інфраструктуру, які можуть забезпечити найбільш комфортну територію для перебування туристів[2].

Суб'єкти, які надають туристичні послуги, включають туристичні агенції та туроператори, туристичні інформаційні центри, служби бронювання та організації, які безпосередньо не залучені до туристичних організацій, але діяльність яких сприяє прийняттю рішень щодо подорожей (рекламні агенції, туристичні коментатори та блогери, туристичні асоціації тощо.). Транспортні послуги надають компанії, що спеціалізуються на авіаційних, залізничних, морських та автобусних перевезеннях, фізичні особи, які здійснюють перевезення туристів автомобільним транспортом (переважно в межах туристичних напрямків), компанії з прокату автомобілів, таксі тощо. До цієї групи, з певними традиціями, належать АЗС, які є невід'ємною частиною транспортної галузі.

Провайдерами послуг для туристів і відпочиваючих є готелі, мотелі, постійний двір, кемпінги, бази відпочинку, оздоровчі табори, пансіонати, приватні садиби тощо. Розважально-розважальні організації спираються на музеї, розважальні центри, клуби, тематичні парки, атракціони, компанії, що надають послуги з катання на лижах, водного відпочинку, культурно-освітнього туризму, спортивного туризму тощо. У цю групу також входять заходи, що сприяють припливу туристів до туристичних місць: фестивалі, концерти, виставки, ярмарки, спортивні змагання тощо. Значною мірою організація такої діяльності залежить від зусиль самих територіальних громад: органів місцевого самоврядування та жителів громад.

Відповідно до українського «Закону про туризм», основними суб'єктами туристичної інфраструктури, які надають туристичні послуги, є туроператори, туристичні агентства, а також перекладачі, гіді, спортивні тренери, гіді та інші спеціалісти з туристичного забезпечення – фізичні особи, які займаються діяльністю, пов'язаною із забезпеченням туризму (крім персоналу на відповідних посадах на підприємствах, в установах та організаціях, що володіють або обслуговують об'єкти туризму).

Туроператор – юридична особа, виключною діяльністю якої є організація Забезпечення створення туристичних продуктів, продажу та надання туристичних послуг, а також надання типової посередницької діяльності (тобто основним споживачем є туристи, пропозиція та виробництво яких значно скоротилися б, якби їх не продали туристам); супутні послуги (тобто не продаються туристам) послуги, надання та виробництво значно скоротиться), а також отримати ліцензії на туроператорську діяльність у встановленому порядку [3].

2.6. Підвищення конкурентоспроможності регіону шляхом сталого розвитку сільського господарства

Однією з реальних галузей економіки, яка має найбільший мультиплікаційний вплив на соціально-економічний розвиток регіону, є промисловість. Ефективність розвитку промислового комплексу має вирішальне значення для кількох показників економічного розвитку, зокрема ВРП, зайнятості, надходжень до бюджету, інновацій тощо. Промисловість становила 10,7% загальної доданої економічної вартості області, з них переробна промисловість – 6,2%.

За галузевою структурою промисловий комплекс в області базується на постачаннях електроенергії, газу, пари та кондиціонування повітря (28% – у повітряно-десантній структурі, 60,9% – у структурі реалізованої промислової продукції у 2018 р.), харчових продуктів, виробництво напоїв та тютюнових виробів (23,2% і 13,4%), машинобудування, крім ремонту та монтажу машин і устаткування (11,3% і 5,3%), виробництво гумових і пластмасових виробів, інших неметалевих мінеральних виробів (10,5% і 6,9%), виробництво текстилю, виробництво швейних виробів, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (9,5% і 3,3%), виробництво виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна

діяльність з паперу (5,1% і 4%), що разом становило 87,6% % промислової доданої вартості та промислової 93,8 % від реалізації продукції. Серед цих галузей пріоритетними для спеціалізації економічної розвідки в Чернівецькій області є визначені переробні (харчова, текстильна (легка промисловість) та деревообробна галузі [4].

У Чернівецькій області створені всі умови для стабільного розвитку зовнішньоекономічної діяльності, пошуку нових ділових партнерів, виходу суб'єктів господарювання області на нові зовнішні ринки. Станом на 1 вересня 2019 року в області провадили зовнішньоекономічну діяльність 792 суб'єкти господарювання, з них 437 юридичних та 355 фізичних осіб – підприємців. Зовнішню торгівлю товарами ми здійснювали з партнерами з 96 країн світу, в основному з Румунії, Польщі, Німеччини, Білорусі, Туреччини, Молдови, Греції, Італії, Франції, Китаю, Литви, США, Великобританії, Болгарії. Товарна структура експорту складається з машин, обладнання та машин, електрообладнання (37,8 млн дол. США або 25,2% від загального експорту), рослинної продукції (35,9 млн дол. США або 23,9%), деревини та виробів з неї (30,6 дол. США), 1 млн дол. США або 20,4 відсотка), текстиль і текстильні вироби (20,4 млн дол., або 13,6 відсотка), меблі (9,6 млн доларів, 6 або 6,4 відсотка), готові харчові продукти (7,3 млн доларів, або 4,9 відсотка). Слід зазначити, що інтелектуальні професійні товари становили 69,2% загального експорту області.

Несприятливими факторами для розвитку промислових комплексів є:

- непропорційні галузі промислового комплексу;
- спостерігається значний регіональний дисбаланс у промисловому розвитку районів та муніципалітетів області;
- недостатня інноваційна діяльність промислових підприємств; - сильна залежність комерційних структур від галузі.

- попит на внутрішньому та зовнішньому ринку, низька платоспроможність споживачів призводить до зменшення замовлень та жорсткої цінової конкуренції;

- повільні темпи модернізації та технологічної трансформації виробництва;

- підвищення вартості енергоносіїв, сировини та матеріалів;

- залежність основних підприємств регіону від зовнішньої ринкової кон'юнктури, особливо тих, що займаються переробкою давальницьких матеріалів;

- галузеві та регіональні відмінності у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. [5]:

- забезпечення позитивної динаміки виробництва та реалізації продукції по галузях, у тому числі харчової, текстильної (легкої) та деревообробної промисловості;

- вирівнювання галузевих та регіональних диспропорцій у розвитку промислових комплексів, зокрема зростання частки виробництва в структурі ВДВ та реалізації промислової продукції;

- посилення інноваційно-інвестиційної діяльності в індустріальних парках регіону;

- технологічна трансформація та модернізація виробництва, створення нових виробничих потужностей [6].

Сільське господарство може бути органічно інтегроване в ході реалізації напрямку "зеленого" туризму, прагнучи максимальної екологічності в ході функціонування туристичного об'єкта, виробники сільськогосподарської продукції можуть бути залучені, як постачальники, наприклад продуктів харчування для закладів харчування, які мають попит серед туристів. Концепція екологічності також може бути використана, як інструмент брендингу територій та підвищення конкурентоспроможності туристичного об'єкту, адже нині набула

популярності тенденції на транслювання процесів виготовлення продукції в ході ведення сільськогосподарської діяльності, а іноді й залучення туристів до робочих процесів з метою ознайомлення із певною діяльністю.

Отже, розвиваючи сільське господарство, можна не лише сприяти економічному розвитку територій, а й вдало поєднати туристичну діяльність із веденням сільського господарства, налагоджуючи взаємозв'язки.

2.7. Розвиток туризму та рекреації

Вдале географічне положення, сприятливі кліматичні умови, багатий склад дозвіллевих ресурсів, багата історико-культурна спадщина, багаторічне співіснування різних культур і традицій на відносно невеликій території є факторами розвитку туристичного та природно-ресурсного потенціалу.

Чернівецька область є полікультурним регіоном зі значним туристично-відпочинковим потенціалом, оскільки її територія є перетином трьох історико-етнічних регіонів (Буковини, Бессарабії, Гуцульщини). Крім того, місцевість вважається південно-західним форпостом Київської Русі, співочою столицею країни та місцем розташування відомої історичної особи «Червоної рути».

Саме в місцевості західних регіонів зародилися перші тенденції відвідування сільської місцевості у період з початку 19-го ст. до середини 20-го ст.. тоді виник так званий «дачний промисел», характерним для якого було будівництво дачних садиб, власниками яких була тогочасна знать та чиновники, тоді деякі з них будували просторі дачні будинки для здачі в оренду на певний час, здебільшого в літній період. Місцеве населення почало отримувати непоганий дохід від продажу сільськогосподарської продукції та мало попит на додаткові послуги: прання білизни, доставку дров, послуги обслуги, отже, так утворилися перші робочі місця, які надавав сільський туризм. Потім місцеві жителі теж почали облаштовувати свої місця для здачі в оренду туристам.

Буковинський край багатий на пам'ятки історії та культури (автентичні історичні пам'ятки української, одерської, румунської, польської, молдавської, єврейської, турецької та інших культур). Для регіону характерне співіснування великої кількості об'єктів релігійного туризму (православних, у тому числі старообрядців, греко-католиків, римо-католиків, у тому числі єзуїтів, вірмен, протестантів, синагог та святинь), що свідчить про багатоконфесійний характер регіону [6].

Сучасні туристичні тенденції вимагають формування та просування туристичних продуктів для конкретного споживача, який сьогодні більш обізнаний, незалежний, розслаблений, критичний і вимогливий до пропонованих йому товарів і послуг. Формування туристичного продукту, що задовольняє потреби споживачів, потребує запровадження ефективних систем маркетингу та просування.

Для подальшого підвищення конкурентоспроможності туристичної галузі регіону необхідно: сформулювати та впроваджувати регіональні комплексні та цільові плани розвитку туризму та ринку туристичних послуг для забезпечення захисту та безпеки туристів, розвивати соціальну та ринкову інфраструктуру. Створювати умови для розвитку матеріально-технічної бази регіону, розширювати мережі туристичних інформаційних центрів, які надають якісну та достовірну інформацію, розвиток інформаційних та рекламних кампаній по регіону.

Інтенсивному розвитку туристичної діяльності перешкоджає ряд несприятливих умов, які сформувалися на територіях України. Крім військових дій на функціонування туристичної сфери впливають такі негативні фактори, як:

- відсутність державної політики у сфері туризму, стратегій та програм розвитку туризму і курортів;
- недостатній рівень розвитку туристичної інфраструктури;

- недостатня кількість засобів розміщення, особливо готелів , що відповідають міжнародним стандартам і вимогам атестації, тобто, ті, що мають 3,4 або 5 зірок;
- відсутність розміщення економ-класу у великих містах;
- висока вартість проживання в готелі, харчування, транспорту та інші послуги, що пропонуються туристам, значно перевищують середній європейський рівень, особливо у обласних центрах;
- відсутність достатньої кількості екскурсководів, які володіють іноземними мовами;
- незадовільний технічний стан багатьох туристичних об'єктів та історичних пам'яток;
- недостатня кількість професійних кадрів у сфері туризму, дефіцит навичок персоналу, що зумовлює низьку якість послуг у всіх галузях індустрії туризму;
- нехтування міжнародним досвідом розвитку туризму;
- поганий імідж України у світі. Переважно у світі Україна асоціюється з Чорнобилем, корупцією та дешевою робочою силою;
- відсутність розвиненого цілісного бренду Україна: недостатня некомерційна організація, яка рекламує туристичні можливості країни як на зовнішньому та і на внутрішньому ринках. Ускладнюється робота створення позитивного іміджу України і через обмежене фінансування з державного бюджету.

Зростання конкуренції як на ринку туристичного попиту, так і на ринку туристичної пропозиції, є однією з головних тенденцій розвитку регіонального та світового туризму.

Для об'єктивної оцінки туристичної діяльності регіону визначають рівень індекс конкурентоспроможності туризму, який складається з чотирьох субіндикаторів: «Сприятливе довкілля», «Політика туризму та створення

сприятливих умов», «Інфраструктура» та «Ресурси: природні і культурні»(таб. 2.1).

Таблиця 2.1.

Структура індексу конкурентоспроможності

Індекс конкурентоспроможності подорожей і туризму			
Сприятливе середовище	Державна політика	Інфраструктура	Природні та культурні ресурси
Бізнес середовище (12 показників)	Орієнтованість на туризм (6 показників)	Аероінфраструктура (6 показників)	Природні ресурси (5 показників)
Безпека та захист (5 показників)	Міжнародна відкритість (3 показники)	Наземний і морський транспорт (7 показників)	Культурні ресурси (5 показників)
Здоров'я та гігієна (6 показників)	Цінова конкурентоспроможність (4 показники)	Інфраструктура туристичних послуг (4 показники)	-
Людські ресурси та ринок праці (9 показників)	Екологічна стійкість (10 показників)	-	-
Готовність ІКТ (8 показників)	-	-	-

Чернівецька область займає третє місце по Україні за даними індексу конкурентоспроможності, перше місце - місто Київ, друге місце - Львівська область. Показник конкурентоспроможності Чернівецької області становить 4,18 у діапазоні можливих значень від 0 до 7. У цьому випадку «0» відповідатиме найгіршому, а «7» – найкращому значенню нормованого показника серед порівнюваних регіонів. Субіндекси розраховуються як середнє арифметичне складових показників, що входять до їх змісту.

Серед основних можливостей для підвищення рівня конкурентоспроможності туристичної діяльності Чернівецькій області є[24]:

- розвиток туристичної інфраструктури, включаючи готелі, дороги, перевізників, аеропорти та розширення географії туризму, надавши контакти за межами країни, Україна може прийняти до 15-20 млн гостей щорічно;
- підвищення рівня обслуговування;
- розвиток індивідуального напрямку - новий туризм для покращення в'їзного туризму, що включає створення потужної асоціації компанії, які займаються розвитком внутрішнього та в'їзного туризму;
- ефективна співпраця з органами влади щодо розвитку внутрішнього й зовнішнього туристичного ринку; створення іміджу країни як стабільної та безпечної; демонстрація туристичного потенціалу України на міжнародних виставках;
- організація ознайомчих візитів в Україну для представників провідних туристичних операторів різних міжнародних туристичних фірм;
- налагодження співпраці з іншими країнами для обміну досвідом у різних сферах туристичної індустрії ;
- організація навчальних програм, які сприятимуть розвитку компетентності фахівців у сфері туризму.

2.8. Створення сприятливих умов для розвитку культури, туризму, молодіжної політики та спорту

Культура, як сукупність матеріальних і духовних цінностей, є чинником саморозвитку людини. Вільний розвиток і самореалізація як особистості, як і соціально-економічний розвиток націй, можливі лише в суспільстві з високим рівнем культури, освіти та духовності.

Культурна галузь Чернівецької області представлена розгалуженою мережею закладів, що включає 387 клубів, 396 бібліотек, 147 музеїв (10 муніципальних та 137 громадських музеїв), 49 естетичних шкіл, 2 місцевих театрів, місцеву філармонію та органну концертну залу. та камерної музики, обласна академія мистецтв імені С. Воробкевича, Буковинський обласний центр культурної освіти і методики, КП «Кіновідеопрокат», 40 кінотеатрів, обласний центр культурної спадщини. У Чернівецькій області в державному реєстрі та охороні перебуває 1761 пам'ятка історії та культури: 470 - археології (з них 14 - загальнодержавного значення), 477 - історії (у тому числі 4 - загальнодержавного значення), 58 - монументального мистецтва, 756 - архітектури, містобудування (у тому числі 62 - загальнодержавного значення). Слід також зазначити, що до списку історичних українських поселень на території Чернівецької області входять 11 населених пунктів: Вижниця, Герца, Глибока, Келемсі, Кіцмань, Лужани, Новоселиця, Путила, Сторожинець, Хотин, Чернівці.

Сучасна молодь – це покоління, яке живе в період важливих змін, трансформацій, нових можливостей, від яких залежить майбутній успіх України. Усвідомлюючи це, владі необхідно визначити відповідний напрямок молодіжної політики, який сприятиме створенню освіченого, здорового, успішного молодого покоління, чинника соціальної стабільності та запоруки національної безпеки в цілому.

Сьогодні важливим аспектом розвитку молодіжної політики в процесі децентралізації є створення умов для соціальної діяльності молоді, професійного працевлаштування, інтелектуального самовдосконалення молоді. Тому реалізація Національної молодіжної політики в області має на меті налагодити

систему всебічної підтримки громадянської діяльності, створити умови для інтелектуального самовдосконалення молоді, виявити та підтримати талановиту молодь, сформувати та пропагувати здоровий спосіб життя, патріотизм, духовність, мораль та загальні принципи життя.

Одним із пріоритетів регіональної політики є пропаганда здорового способу життя, збереження та зміцнення здоров'я країни. Від цього залежить формування трудового та інтелектуального потенціалу країни. Впровадження здорового способу життя серед населення є запорукою здоров'я країни та майбутніх поколінь. Проблеми, які необхідно вирішити: - перевантажений дошкільний заклад;

- відновлення діяльності установ, які тривалий час використовувалися не за призначенням;

- відкриття нових дошкільних навчальних закладів та створення груп у добре функціонуючих навчальних закладах;

- подальша оптимізація питання щодо шкіл із низьким рівнем охоплення в сільській місцевості, щоб надати дітям рівний доступ до якісної освіти та охоплення позашкільною освітою сільських дітей та дітей з особливими освітніми потребами.

- незавершений процес децентралізації в районі (наявність будь-яких територій, що не входять до ОТГ; створення малопотужної ОТГ, що складається з двох сіл (дві загальноосвітні школи), що унеможливило надання якісних послуг в межах ОТГ;

- небажання голови та делегатів ОТГ приймати рішення про створення опорних закладів та адаптацію мережі навчальних закладів до реальних потреб громади, у тому числі в районах з високою концентрацією етнічних меншин; - недостатня співпраця вищих навчальних закладів з роботодавцями, клієнтами та бізнес-партнерами;

- недостатній інтерес суспільства до інновацій;

- пропагувати недосконалу інформаційну політику в ключових сферах та ключових областях дослідження.

Очікувані оцінки:

- надавати якісні освітні послуги та створювати стимулюючий процес навчання;

- будівництво та реконструкція, повернення невикористаних за призначенням ділянок ЗДО, розширення мереж дітей-інвалідів, розвантаження існуючих груп дітей-інвалідів, збільшення охоплення дошкільними закладами; - Здача об'єктів незавершеного будівництва закладів загальної середньої освіти; - Упорядкування шкільної мережі, створення мережі допоміжних закладів та академічних шкіл та подальша оптимізація малокомплектних шкіл у сільській місцевості для забезпечення рівного доступу дітей до якісної освіти;

- покращити та посилити інклюзивну освіту та ефективне функціонування НДІ; - Розширення позашкільної освіти та розширення мережі

- створення професійного центру передового досвіду та впровадження елементів дуальної освіти в заклади професійної освіти [8];

- упорядкування мережі вищих навчальних закладів (I-II та III-IV рівні)

- покращення співпраці між вищими навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями регіону;

- підвищувати інтерес населення до наукових розробок та інновацій шляхом проведення різноманітних наукових заходів – науково-практичних конференцій, круглих столів тощо.

Основним інструментом досягнення високого рівня соціального добробуту є інвестиції в людський капітал, що в кінцевому підсумку визначає могутність держави. Зростання цінності людських ресурсів стає головним чинником посилення модернізації економіки та економічних інститутів.

Однією з найважливіших складових у формуванні якості людського потенціалу є система охорони здоров'я, яка покликана дати людям можливість жити. здоров'я та довголіття [9].

РОЗДІЛ III

Структура і територіальна організація рекреаційної сфери Боянської ТГ

3.1. Компонентна (галузева) структура рекреаційної сфери Боянської ТГ

Село Бояни - це досить популярний туристичний напрямок у Чернівецькій області, який приваблює туристів своєю чудовою природою, культурою та історією. Компонентна структура рекреаційної сфери Боянської ТГ може бути поділена на наступні складові, які включають в себе туристичну інфраструктуру, оздоровчо-спортивний відпочинок та пізнавальну діяльність.

Розважальні заклади на території громади включають готель "Bukovynska Zirka" та ресторан "Dobra Zabava" та ТРГК «Сонячна Долина».

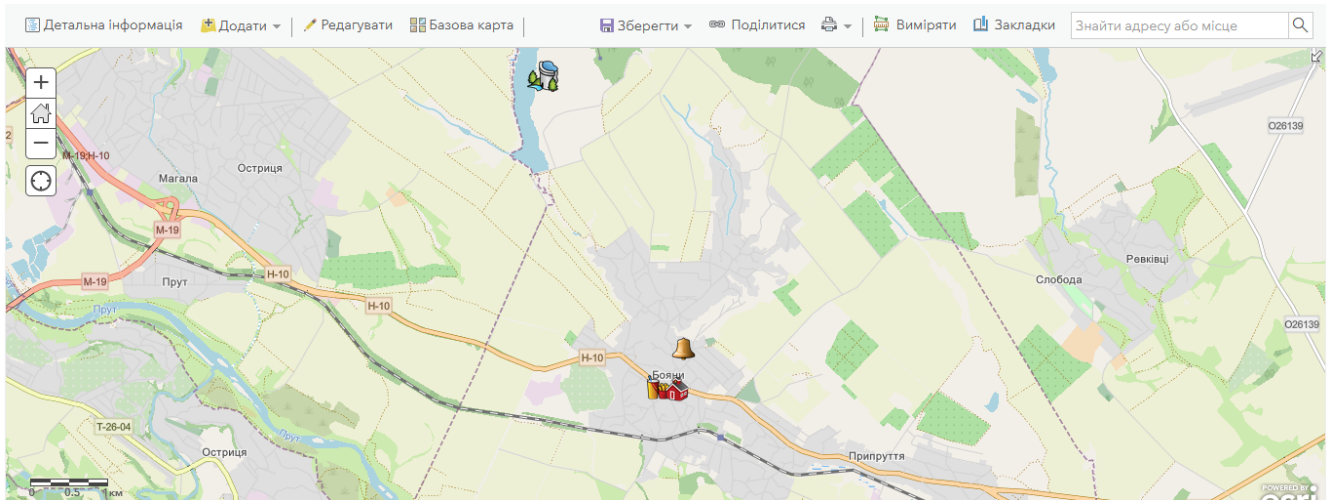

Рис. 3.1. Заклади рекреаційної сфери Боянської ТГ

Готель знаходиться у центральній частині міста і пропонує зручне розташування поруч з численними культурними та історичними пам'ятками, музеями, ресторанами та магазинами.

У готелі "Bukovynska Zirka" пропонуються номери різної категорії: від стандартних номерів з усіма необхідними зручностями до люксів з індивідуальним дизайном та великими вікнами, що відкривають чудовий вид на місто. В номерах є кондиціонер, телевізор, безкоштовний Wi-Fi, телефон, фен, холодильник та інші зручності, що забезпечують комфортне перебування туристів.

Рис 3.2. Готель Bukovynska Zirka

Для тих, хто подорожує автомобілем, готель пропонує безкоштовний паркінг. Також є послуга трансферу з/до аеропорту та залізничного вокзалу. У готелі є власний ресторан, де гості можуть скуштувати різноманітні страви української та європейської кухні. Для проведення бізнес-зустрічей та конференцій у готелі є конференц-зал на 50 осіб з необхідним обладнанням [15].

Ресторан "Dobra Zabava" - це прекрасне місце для відвідування туристами, які хочуть насолоджуватися смачною українською кухнею та відчувати атмосферу затишку та гостинності. Ресторан розташований в історичному центрі Чернівців і пропонує великий вибір страв на будь-який смак. Окрім цього, у ресторані "Dobra Zabava" можна насолоджуватися живою музикою та вечірками. У вечірній час тут створюється особлива атмосфера, яка дозволяє гостям насолоджуватися смачною їжею та розслабитися після довгого дня відвідин міста. Завдяки своєму затишному інтер'єру та великому простору, ресторан може вмістити велику кількість гостей. Усе це робить ресторан "Dobra Zabava" прекрасним місцем для туристів, які шукають гарні страви та хочуть відчувати справжню українську гостинність.

Рис 3.3. Тераса ресторану «Добра забава»

«Сонячна Долина» - це туристичний комплекс, розташований у селі Бояни на південному заході України, у Чернівецькій області. Комплекс знаходиться в красивому місці, серед Карпатських гір, де панорамні види навколишньої природи заворожують туристів.

На території комплексу розташовані дерев'яні котеджі, в яких можуть розміститись туристи. Всі котеджі обладнані сучасними зручностями та індивідуальним опаленням. Також у комплексі є кафе-бар з місцевою кухнею, де гості можуть скуштувати смачні традиційні страви [2].

Одним з основних видів відпочинку в «Сонячній Долині» є активний відпочинок на природі. Туристи можуть займатися піших походах, велосипедним туризмом, кінною їздою та іншими видами спорту. На території комплексу є спортивні майданчики для баскетболу, волейболу та футболу. Також у «Сонячній Долині» є оздоровчий центр, де можна займатися йогою, здоровим харчуванням, медитацією та іншими корисними для здоров'я видами діяльності. Комплекс розташований у зручному місці, звідки можна вирушати на екскурсії до багатьох цікавих туристичних об'єктів Карпат, таких як озеро Несамовите, музей народної архітектури та побуту Чернівецької області, Буковель та інші.

Рис 3.4. ТРПК "Сонячна Долина"

Готель "MARILETTA" пропонує широкий спектр оздоровчо-спортивних послуг для туристів, які бажають активно відпочити і підтримувати свою форму під час подорожі. Оздоровчий відпочинок в готелі "MARILETTA" полягає у можливості відвідати сауну, фінську сауну та джакузі, що допомагає зняти напругу, покращити кровообіг та загальний стан організму. Крім того, тут є можливість відвідати масажний кабінет та косметологічний кабінет, де пропонуються різноманітні процедури для догляду за шкірою та тілом.

Спортивний відпочинок у готелі "MARILETTA" передбачає доступ до фітнес-зали з сучасним обладнанням, а також до басейну з підігрівом, що дозволяє займатися спортом у будь-яку пору року. Також на території готелю є майданчики для тенісу та баскетболу, на яких можна грати з друзями та сім'єю [7].

Загалом, готель "MARILETTA" пропонує туристам чудові можливості для оздоровлення та підтримки форми, що допоможе їм насолоджуватися подорожжю та заряджатися енергією на нові враження.

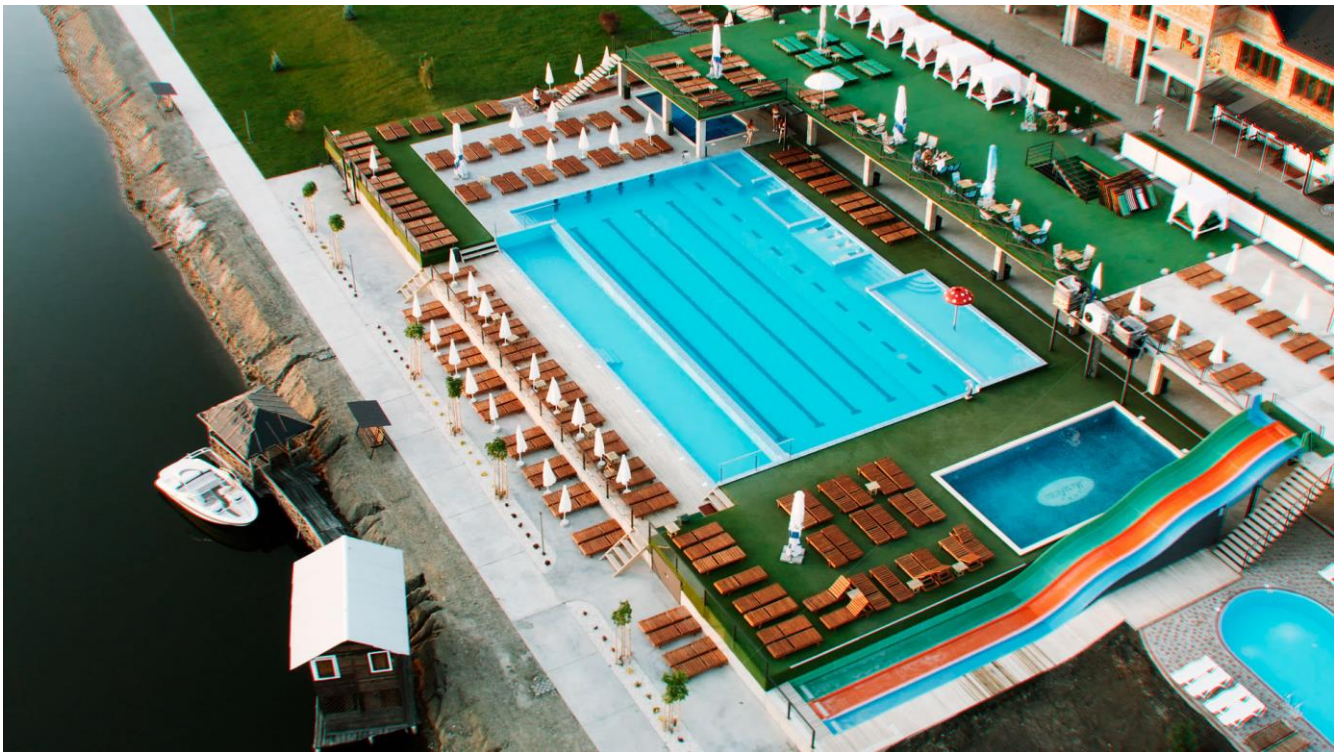

Рис 3.5. Басейн біля озера готелю «MARILETTA»

Для того, щоб зайнятися пізнавальною діяльністю як складовою рекреаційної сфери, яка направлена на забезпечення культурного та духовного розвитку людей, на території Боянської громади можна відвідати Жіночий монастир Боянської Божої Матері - місце з глибокою історією та релігійними коріннями, яке може зацікавити багатьох туристів, якщо вони захоплюються культурними пам'ятками та релігійними традиціями [17].

Монастир розташований в мальовничому куточку Буковини, він відрізняється неповторною архітектурою, яка поєднує в собі елементи різних епох та стилів. Тут можна оглянути каплицю XVII століття, вежу та браму XVIII століття, а також інші споруди XIX та XX століття. У монастирі можна відвідати релігійні служби, побачити цікаві музейні експозиції, оглянути збережені в монастирі реліквії та ікони. Також відвідувачі можуть познайомитися з життям та роботою монахинь, побувати на квітучому подвір'ї та побачити мальовничу природу, що оточує монастир. Відвідування жіночого монастиря може бути корисним для духовного зростання та насолоди різноманітним культурним та

релігійних вражень. Туристи можуть дізнатися більше про традиції та обряди української православної церкви, а також насолодитись спокоєм та красою природи у цьому мальовничому місці.

Рис 3.6. Жіночий монастир Боянської ікони Божої Матері

Після цього можна також відвідати найцікавіший храм - Римо-католицький костьол Святого Яна Непомуки, який також знаходиться в селі Бояни. Костьол був побудований у XVIII столітті в стилі бароко та присвячений Яну Непомуцькому - захиснику від повен та води. Костьол є визначним пам'ятником архітектури Західної України, оскільки зберіг унікальні зразки барокової архітектури та декоративно-прикладного мистецтва. Фасад костелу оформлений каменем та розписами у вигляді статуй ангелів і святих. Усередині костелу можна побачити багато оригінальних елементів декору, зокрема, дерев'яні альтарі зі зображенням святих, статуї та картини. Крім своєї культурно-історичної важливості, костьол Святого Яна Непомуки також приваблює туристів своєю атмосферою та можливістю для релігійних обрядів. Це чудове місце для спокійної медитації та зосередження [20].

Рис 3.7. Римо-католицький костьол Святого Яна Непомуки

Як бачимо рекреаційна сфера на території Боянської територіальної громади має неоднозначні характеристики. З одного боку , як для сільської громади наявний непоганий потенціал для розвитку рекреаційної сфери та відповідно отримання доходів з бюджету. А з іншого – заклади розміщені нерівномірно, та вирізняються вузькою спеціалізацією, що бажано розширити.

3.2. Елементи територіальної структури рекреаційної сфери Боянської ТГ

Територіальна рекреаційна структура нормально функціонує при тісній взаємодії декількох галузей на певній території. Боянська територіальна громада містить ряд інфраструктурних об'єктів, які впливають на її привабливість для туристів. Отже, на територіях громади зафіксовано такі об'єкти(таб 3.1)[21].

Таблиця 3.1

Інфраструктурні об'єкти Боянської ТГ

Сфера інфраструктурних об'єктів	Найменування та кількість
Спорт, туризм та рекреація	Стадіони - 2 Басейни - 2 Культові споруди - 8 Пам'ятники - 2 Туристично-розважальні комплекси - 3 Готелі - 3 Бази відпочинку - 3
Торгівля та послуги	Магазини - 21 Аптеки - 3 Ресторани - 5 Бари - 2 Кафе - 1 Станції техобслуговування автомобілів - 4 Автомийки - 3 АЗС - 2 Поштові послуги - 2 Пункти ремонту побутової техніки - 1 Пункти ремонту та пошиття одягу - 1 Салони краси - 4 Сауни, лазні - 3 Пекарні - 1 Кондитерські - 1
Культура	Будинки культури - 1 Клуби - 1 Бібліотеки - 2
Охорона здоров'я	Фельдшерсько-акушерські пункти - 2 Амбулаторії загальної практики сімейної медицини - 1
Освіта	Заклади ЗСО - 3 Заклади дошкільної освіти - 3

Серед інфраструктурних об'єктів, які відсутні у Боянській ТГ, але мають безпосередній вплив на туристичну привабливість громади спостерігаються такі: дитячі та спортивні майданчики, парки та зони відпочинку, туристичні агенції

або їх філії. Завдяки оцінці кількості різних інфраструктурних об'єктів можна вважати, що території громади розвинені на середньому рівні, спостерігається орієнтованість на надання рекреаційних послуг, але не вистачає окультурених зон для відпочинку на свіжому повітрі.

3.3. Підвищення конкурентоспроможності Боянської ТГ шляхом розвитку рекреаційної сфери

В ході досліджень я опрацювала багато матеріалів і можу зазначити, що успішність розвитку туризму в області залежить від різних факторів, таких як якість туристичної інфраструктури, привабливість туристичних об'єктів, ефективність маркетингових стратегій, рівень сервісу та гостинності місцевих жителів, політика та регулювання в туристичній сфері тощо. Тому, для оцінки конкурентоспроможності туризму в Боянській туристичній галузі Чернівецької області, я провела невеликий аналіз, щоб визначити переваги та недоліки в різних аспектах туристичної індустрії. Перевагами я визначила:

- природню красу: Боянська ТГ розташована в мальовничому куточку Чернівецької області, оточена гірськими ландшафтами та чистими річками, що привертає до себе туристів, які цінують природу;
- культурна спадщина: Боянський монастир, Римо-католицький костіол Святого Яна Непомуки та інші історичні пам'ятки;
- розвинена інфраструктура: готелі, ресторани, кафе, магазини та ін.;
- можливість займатися різними видами спорту: гірськолижний спорт, туризм, велосипедний спорт, катання на каяках, теніс, футбол та інші види;
- сприятливий клімат для оздоровлення.

З недоліків можна виділити наступні:

- Недостатня реклама та популяризація: Боянська туристична галузь не має достатньої реклами в Інтернеті, телебаченні та інших засобах масової інформації. Навіть при дослідженні було складно шукати інформацію про

громаду.

- Недостатній розвиток транспортної інфраструктури: недостатня кількість маршрутів, автобусів та таксі, які обслуговують туристів, змушують їх використовувати власний транспорт. Це може знизити задоволеність туристів і вплинути на їхній рівень повторних візитів.
- Відсутність розвинутих спа-центрів та оздоровчих закладів.

Зробивши аналіз переваг та недоліків туристичної індустрії Боянської ТГ Чернівецької області, можна зробити висновок, що у громади є великий потенціал для розвитку туризму. В цілому, розвиток рекреаційної сфери є важливим елементом економічного розвитку регіону та може значно збільшити популярність Бояну серед туристів [5].

Щоб підвищити конкурентоспроможність Боянської туристичної галузі Чернівецької області, можна розглянути такі напрямки розвитку:

1. Розширення і удосконалення інфраструктури рекреаційної сфери, такої як готелі, ресторани, кафе, спа-центри, басейни, спортивні майданчики тощо. Це допоможе привернути більше туристів, які будуть користуватися цими послугами та розширювати спектр можливостей для відпочинку та розваг.
2. Просування Боянської ТГ через маркетингові кампанії: проведення рекламних акцій, участь у туристичних виставках, створення привабливого туристичного бренду та розширення присутності в соціальних мережах. Важливо розвивати цей напрямок, привертаючи увагу туристів з різних країн світу.
3. Співпраця з туристичними операторами та агенціями для привернення більшої кількості туристів у Бояни. За допомогою такого партнерства можна залучити більше туристів, більше грошових коштів, та розширити аудиторію потенційних клієнтів.

4. Розвиток еко-туризму, наприклад, створення еко-маршрутів та програм еко-туризму, щоб привернути більше туристів, які зацікавлені у здоровому способі життя та збереженні природних ресурсів.
5. Ще одним важливим кроком є залучення інвестицій для розвитку рекреаційної сфери. Інвестори можуть бути зацікавлені у розширенні та реконструкції існуючих готелів, будівництві нових готелів та розвитку додаткових послуг для туристів. Для цього можна привернути іноземних інвесторів, залучивши їх з перспективою високих доходів на збільшенні популярності туристичного напрямку.
6. Розвиток інфраструктури. Розвиток рекреаційної сфери повинен супроводжуватися розвитком інфраструктури. Необхідно розвивати транспортну мережу, зокрема, забезпечити зручний доїзд до готелів та туристичних об'єктів. Також потрібно забезпечити належні умови для відпочинку, такі як розвиток пішохідних маршрутів, велосипедних доріжок, парків та скверів.
7. Підтримка місцевих виробників та малого бізнесу: створення умов для розвитку малого та середнього бізнесу, сприяння місцевому виробництву, продажу місцевих товарів і продуктів, залучення місцевого населення до туристичної діяльності.
8. Розвиток цифрових технологій: створення мобільних додатків та інтернет-ресурсів, які дозволять туристам отримувати інформацію про місцеві пам'ятки [11].

Отже, для підвищення конкурентоспроможності Боянської туристичної галузі Чернівецької області можна запровадити ряд заходів, таких як: розвиток інфраструктури та удосконалення сервісу в готелях, ресторанах та інших закладах рекреаційної сфери; створення більш широкого спектру розваг та додаткових послуг для туристів; активний маркетинг туристичних пропозицій на різних туристичних ресурсах та соціальних мережах; розробка та впровадження

різноманітних туристичних маршрутів, що пропонують цікаві враження та дозволяють більш повно дослідити красу та історію Боян.

ВИСНОВКИ

Зміни, що відбулися під час реформування місцевого самоврядування в Україні, значно зміцнили економічну основу розвитку місцевих громад. У той же час відбувся перерозподіл влади між низовим, районним та державним рівнями в системі надання державних послуг. Тобто територіальні громади в сучасних умовах мають підвищену відповідальність за розвиток своїх територій, ефективне використання людського, економічного та природно-ресурсного потенціалу, перетворення громад на активних гравців національної економічної системи.

Питання забезпечення економічного зростання регіональних громад – міст, селищ та сіл – стає все більш актуальним для сучасної України та стає пріоритетним для нової регіональної політики. Нове бачення вирішення питань регіонального розвитку потребує посилення ролі органів місцевого самоврядування у стратегічному плануванні та розвитку, що відповідає принципу децентралізації.

Розробка Стратегії планування рекреаційної території Боянщини налагоджена в обласних державних адміністраціях, обласних радах, облдержадміністраціях, міських та районних радах, об'єднаних обласних громадах, вищих навчальних закладах та широкому колі бізнесових та громадських організацій.

Боянську сільську об'єднану територіальну громаду (далі – Боянський сільський комітет) утворено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 р. № 729-р.

Основним бюджетним надходженням бюджету Боянської ОТГ є місцеві податки та збори (56%), податок на прибуток, податок на прибуток, податок на додану вартість на ринковій основі, до якого входить податок на доходи фізичних осіб (44%).

У структурі видатків найбільшу частку займають функціональні витрати на сфери «освіта», «державне управління», «сільське будівництво».

За даними оцінки конкурентоспроможності туристичної напряду України протягом десяти останніх років, спостерігалась тенденція на зростання рівня конкурентоспроможності за рахунок розвитку 4 субіндексів, що були визначені в рамках визначення індексу конкурентоспроможності туризму та подорожей. Ряд подій дестабілізувати ситуацію розвитку туризму, насамперед це війна, адже країна, на територіях якої ведуться активні бойові дії на може бути привабливою для туриста, але завдяки методологічному та ресурсному потенціалу туристична галузь України продовжить відновлюватися, нарощуючи рівень

конкурентоспроможності. При цьому західні регіони України відіграють провідну роль у функціонуванні туристичної галузі під час військового стану в країні, тому їх розвиток є важливим для економічної стабільності країни.

Розвиток туризму в межах сільських об'єднаних територіальних громад є стратегічно важливим для розвитку туристичної галузі України, адже понад 30% населення України проживає у сільській місцевості, а туристична галузь надає ряд можливостей, які включають робочі місця, можливість внутрішнього туризму, конкурентоспроможне середовища для підприємств, які надають різноманітні послуги як для місцевих жителів, так і для туристів. Для отримання гарного приросту потоків туристів та достатньо рівня конкурентоспроможності на туристичному ринку потрібно туристичним підприємствам вживати заходи щодо популяризації, розширюючи спектр послуг, що допоможе зацікавити більшу кількість відвідувачів, які мають різну мету перебування на певній території.

Боянська територіальна громада має гарний потенціал та зручне місцезнаходження по відношенню до обласного центру для розширення туристичної галузі, наразі основні туристичні об'єкти розташовані у селі Бояни, але інші села також мають ресурси, які могли б стати місяцями відвідування. Також поблизу річки Прут у межах території громади можна зробити місця для відпочинку, де можна буде орендувати будиночок для ночівлі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барна М. Ю., Бабенко О. М. Лідерство в управлінні персоналом підприємств ресторанного господарства : теоретико-методичні та практичні аспекти [Колективна монографія]. Львів, 2018. 265 с.
2. Барна М. Ю., Бабенко О. М. Напрями інституціалізації лідерства в управлінні персоналом підприємств ресторанного господарства. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип. 22. С. 71-74.
3. Барна М. Ю., Білецька І. М. Дослідження ролі інноваційної діяльності в забезпеченні розвитку підприємств туризму. Економічний дискурс. 2018 № 3. 2018. С. 60-69.
4. Барна М. Ю., Микитин Х. З. Теоретичні аспекти формування механізму державного регулювання готельно-ресторанного бізнесу. Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. Львів : Вид-во Львівської комерційної академії, 2015. Вип. 49. С. 62-67
5. Барна М., Тучковська І. Основні тенденції управління туристичною діяльністю в Україні. Підприємництво і торгівля. Львів : вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2016. Вип. 20. С. 5- 8.
6. Батанов О. В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. К.: Ін Юре, 2003. 512 с.
7. Батанов О. В. Територіальні громади як первинні суб'єкти місцевого самоврядування в Україні: Проблеми класифікації. Наукові праці Одеської національної юридичної академії. Одеса: Юридична література, 2002. Т. 1. С. 137.
8. Беновська Л.Я. Територіальна громада як суб'єкт регулювання розвитку територій: теоретичні аспекти. Регіональна економіка. 2018. № 1. С. 30- 39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2018_1_5.

9. Берданова О.В. Стратегічне планування регіонального розвитку: Навч. посібник / О.В. Берданова, В.М. Вакуленко. – К.: Вид-во НАДУ, 2007. – 96 с.
10. Бобровська О. Ю. Потенціал місцевого самоврядування в забезпеченні сталого розвитку регіону. Аспекти публічного управління. 2016. № 4-5 (30-31). С. 56-69
11. Газарян А. Стратегическое планирование в местном самоуправлении. Теоретические заметки и методический материал для тренингов / А. Газарян. – К.: Largis, 2002. – 100 с.
12. Дробенко Г.О., Брусак Р.Л., Свірський Ю.І. Стратегічне планування розвитку територіальних громад. – Львів: Вид-во „СПОЛОМ”, 2001. – 118 с.
13. Карий О. Стратегічне планування розвитку міста / О. Карий. – Львів.: ЗУКЦ, 2007. – 317 с.
14. Концепція вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.10.2006 № 504-р // Офіційний вісник України. – 2006. – № 40.
15. Куйбіда В.С. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи: Збірник / В.С. Куйбіда, В.А. Негода, В.В. Толкованов. – К.: Вид-во «Крамар», 2009. – 170 с.
16. Куйбіда В.С. Територіальне планування в Україні: європейські засади та національний досвід / В.С. Куйбіда, Ю.М. Білоконь. – К.: Логос, 2009. – 108 с.
17. Лендшел М. Моніторинг та оцінювання стратегій і програм регіонального розвитку в Україні / М. Лендшел, Б. Винницький, Ю. Ратейчак. – К.: Вид-во «К.І.С.», 2007. – 120 с.
18. Лендшел М. Посібник з моніторингу та оцінювання програм регіонального розвитку / М. Лендшел, Б. Винницький, Ю. Ратейчак,

І. Санжаровський / [за ред. Санжаровського І., Полянського Ю]. – К.: Вид-во «К.І.С.», 2007. – 80 с.

19. Мамонова В.В. Концептуальні засади створення нової національної системи планування розвитку регіонів // Управління сучасним містом. – 2002. – № 1–3 (5). – С. 43 – 49.

20. 2020 – Рік розвитку туризму в регіонах та сільських територіях. Національна туристична організація України, 2020. URL: http://www.ntoukraine.org/ntoukraine_2020_ua.html

21. ПАСПОРТ ГРОМАДИ. БОЯНСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА. вул. Головна 75, с. Бояни, Чернівецького району, Чернівецької області, 2021. 20 с. URL: <https://boyanska-gromada.gov.ua/news/1624524149/> (дата звернення: 20.03.2024).

22. Chornei I. I. REGIONAL ASPECTS OF FLORISTIC AND FAUNISTIC RESEARCH. Chernivtsi : Druk Art 2018, 2018.

23. Periodization of the studies of territorial organization of recreation and tourism / V. V. Yavorska et al. Journal of Geology, Geography and Geoecology. 2019. Vol. 27, no. 3. P. 520–528. URL: <https://doi.org/10.15421/111876> (date of access: 21.03.2024).

24. Rutyns'kyi M. Concept of life cycle of territorial and recreation system in modern theoretic arsenal of recreation geography. Visnyk of the Lviv University. Series Geography. 2010. No. 38. P. 310–317. URL: <https://doi.org/10.30970/vgg.2010.38.2283> (date of access: 21.03.2024).

25. Travel & Tourism. Economic impact 2016 (2016). URL: <http://www.wttc.org/-/media/files/reports/economic%20impact%20research/regions%202016/world2016.pdf>